GRIFON
FOLKLORNA SKUPINA

FOLKLORNI SKUPINI GRIFON
NA POT V DRUGO PETDESETLETJE

Izzivi preteklosti za prihodnost

Folklorna dejavnost predstavlja eno najžlahtnejših področij ljubiteljskega kulturnega udejstvovanja. Združuje ljudi, ki se za dobrobit prihodnosti ozirajo v preteklost, ljudi, ki se z namenom, da bi opozorili na prezrte kulturne vrednote, odpovedujejo sodobnemu udobju, ljudi, ki so pripravljeni delati za skupno dobro, za lokalno in širšo skupnost, državo in človeštvo. Danes ne bi imeli prav ničesar, če ne bi prevzeli, kar so nam zapustili naši predniki, in žal se na to preredko spomnimo. Ni mogoče hoditi, ne da bi imeli vedno eno nogo zadaj in drugo spredaj; na poti napredka potrebujemo obe – tisto, ki nas povezuje s preteklostjo, in drugo, ki nas vodi v prihodnost.

Folklorna skupina Grifon iz Šempetra je na pot poustvarjanja plesnega in z njim povezljivega izročila stopila pred pol stoletja. S tako častitljivim jubilejem se lahko pohvali le malo folklornih skupin na Slovenskem. Skupina je preživela svojo otroško dobo, prebrodila najstniške težave in pogumno vstopila v zrelo obdobje, za katerega želimo, da se nikoli ne bi končalo. Njeni člani, ki poustvarjajo izročilo več območij slovenskega etničnega ozemlja, skrbijo, da je program pester in vedno znova zanimiv. Folklorniki so ga v letih delovanja ob pomoči zunanjih sodelavcev oblikovali in neštetokrat hote ali nehote preoblikovali. Z vsakim novim članom skupine ter z vsako vajo in nastopom je dobival nove in nove podobe, ki so v svojem bistvu neponovljive in pomagajo, da je naša dejavnost zares polna življenja. Verjamem, da bo tako tudi v prihodnje.

Ob praznovanju obletnic delovanja folklornih skupin se poklanjamo staremu – ne le izpričanemu izročilu temveč tudi njegovi folklorizirani različici, ki so jo v petdesetletnem delovanju Folklorne skupine Grifon gojile mnoge generacije folklornikov. Njim hvala za ves trud in vztrajanje, današnji generaciji pa hvala za življenjsko moč in optimizem. V petdesetih letih smo bili priča intenzivnemu razvoju – veselimo se tudi tistega, kar nas še čaka.

Dr. Bojan Knific,
svetovalec za folklorno dejavnost pri javnem skladu
Republike Slovenije za kulturne dejavnosti

PREDSTAVITEV SKUPINE

Folklorna skupina Kulturno umetniškega društva Grifon iz Šempetra je bila ustanovljena leta 1962. Člani skupine smo amaterji, ki nas kljub različni starosti vežeta dobra volja in ljubezen do ljudskega izročila. Plešemo plese vseh slovenskih pokrajin, za kar imamo tudi primerne folklorne kostume. Plese spremljajo godci na harmoniki, violini, klarinetu in basu, pri belokranjskih plesih pa tamburaška skupina. Radi nastopamo, kamorkoli nas povabijo. Z našim nastopom prinesemo ljudem veselje in zabavo, njihov aplavz pa je najboljša vzpodbuda in nagrada za naše delo.

Po vključitvi v mednarodno združenje v Zvezo ljudskih tradicionalnih skupin Slovenije, ki je del mednarodne organizacije CIOFF, se nam je ponudila priložnost za gostovanja na mednarodnih festivalih, tako da smo gostovali že skoraj v vseh državah Evrope.
Smo soorganizatorji Mednarodnega folklornega festivala »Od Celja do Žalca«, ki se odvija v začetku septembra v Žalcu in Celju.

PRESENTATION OF THE GROUP

The folk dance group of Kulturno umetniško društvo GRIFON Šempeter was established in 1962. The members of the group are all amateurs. Despite different ages we are all people of good will, connected with love to folk tradition. We present dances from different Slovenian areas for which we also have the appropriate folklore costumes. All dances are accompanied by the accordion, violin, clarinet and bass accept dances form Bela Krajina that are accompanied by tamburitza group. We like appearing on the stage wherever we are invited. We bring joy and fun to the people and their applause is the best stimulation and reward for our work.

After joining the international folklore organization CIOFF we had the opportunity to be a part of different international festivals, so we have been on tours in almost all European countries.
We are also the co-organizers of The International Folklore Festival "Od Celja do Žalca", which takes place in the beginning of September in Žalec and Celje.

PREDSTAVITEV KRAJA

V osrčju Savinjske doline leži Šempeter. Naseljen je bil vsaj že v času Rimljanov, saj so tu leta 1952 odkrili ostanke rimskega grobišča iz prvih stoletij našega štetja. Rimska nekropola je zaradi posebnosti, vrednosti in veličastnosti zbudila zanimanje strokovnjakov po vsej Evropi. Šempeter se ponaša še z naravno znamenitostjo, to je kraška jama Pekel.

Šempeter lays in the heart of Savinjska valley. It has been inhabited suice the time of the Romans, which proves roman cemetery discovered in 1952. Because of its particularity, value and magnificence, the roman necropolis has raised interestes of experts from all over Europe. Another special place is the cave "Pekel" (or "Hell").

GODCI

Kakor godci godejo, tako plesalci plešejo.

V godčevskem sestavu so: harmonika (klavirska in diatonična), violina, klarinet in kontrabas.
Včasih namesto njih zaigra tamburaška skupina.

Dancers dance as musicians play.

There are four different instruments playing in our musical assembly: accordion (piano and diatonic), violin, clarinet and bas. At some dances a tamburitza group plays instead of them.

folklorna skupina Grifon, Šempeter

PREKMURSKI PLESI

Prekmurje kot skrajni severovzhodni del Slovenije etnografsko sodi v panonsko območje, nekatere značilnosti ga vežejo na sosednjo Madžarsko. Odrska postavitev predstavlja svatbo od odhoda neveste od doma (Fsaka ftica) do snemanja venca.

Po zelenoj trati je še danes poznan ples v različnih variantah, kjer si soplesalca lahko izkažeta veliko nežnih pogledov. Spretnost v poskakovanju pokažejo v plesih točak in gospod gospa. Ko so plesalci že rahlo utrujeni, zaplešejo umirjeni vajnkištanc, ples z izbiranjem, končajo pa s čardašem, kjer je opazen vpliv sosednje Madžarske.

folklorna skupina Grifon, Šempeter

DANCES FROM PREKMURJE

Prekmurje is the northeasternmost Slovenian area. Some of its characteristics are also from the neighbouring Hungary. The interlaced piece of dances presents the wedding from the moment the bride leaves her home (Fsaka ftica) to the moment when they take down the garland. Nowadays the dance po zelenoj trati (on the green grass) is still very well known in different variants where the dancers could show many tender looks to each other. The dancers show their bouncing skills in the dances točak and gospod gospa. When the dancers are already slightly tired they dance the calm vajnkištanc, the dance with choosing, and they end with čardaš, where the Hungarian influence is noticeable.

ŠTAJERSKI PLESI

Štajersko plesno izročilo je podobno izročilu ostalih pokrajin. To so živahni plesi, polni nagajivosti in fantovskega vriskanja. Čindara je skupinski ples, kjer plesalci vijejo »kačo« po vseh kotih in tudi zunaj. Pobreška polka in kosmatača sta pustna plesa.

Ples z blazino-povštertanc je ples z izbiranjem in so ga plesali na svatbah. Zibnšrit je po vsej Sloveniji poznan ples. Fantovska spretnost se pokaže v plesni igri klobuki. Odrska postavitev se zaključi s polko za debelo repo.

V vzhodnoštajerskih plesih zaplešemo tudi mravljinovec, ples z nadštevilnim plesalcem.

DANCES FROM ŠTAJERSKA

The richness of these dances is similar to the dances from other areas. These dances are lively and teasingly, and the boys shout with joy a lot. Čindara is a group-dance, where the dancers wind a "snake" everywhere, inside and outside the room. Pobreška polka and kosmatača are carnival dances. The dance with a pillow - povštertanc is a dance where the dancers choose their partners and was danced at weddings. Zibnšrit is known everywhere in Slovenia. Boys' skill is shown in the klobuk polka (hat polka). The dance ends with the polka za debelo repo (polka for a fat turnip).

In the east of Štajerska mravljinovec, a dance with supernumerary dancer is also danced.

KOROŠKI PLESI

Tudi Koroška, mejna pokrajina na severu Slovenije, premore za to območje značilne plese. Fantovske plesne igre, ki ponazarjajo vrtenje kolesa, segajo v daljno preteklost. Na Koroškem jo imenujejo kowo vrtat. Korošci so se znali in se še znajo urno zavrteti pri polki ter udariti z nogo ob tla. Ples pastirica spada v skupino plesov s sonožnimi skoki, le da se plesalec in plesalka namesto skakanja s petami dotikata tal. Ples potrkana je dobil ime zaradi udarcev z nogo ob tla. Malender je varianta mazurke.

Koroška, the boarder region on the north of Slovenia, also has some special dances, typical for this region. The boys' dancing games, depicting the spinning of a wheel are very old. This dance is called kowo vrtat. People from Koroška have known and still know how to spin at dancing polka and hit the floor with their foot. The dance pastirica belongs to the group of dances where the dancers jump on the floor with both feet at once. Here the dancers do not jump but only touch the floor with their heels. The dance potrkana got its name because of the blows with foot on the floor. Malender is a type of mazurka.

DOLENJSKI PLESI

Na Dolenjskem, v tej gričevnati, vinorodni pokrajini so plesali ob različnih priložnostih. Kadar gredo Abrahama, se primejo za roke v dolgo vrsto, ki se nato vije po hiši, vrtu ali po vsej vasi. Šuštarska je cehovski ples, kjer plesalci z značilnimi gibi posnemajo čevljarsko delo. Živahen značaj Dolenjcev se kaže v živahni, poskočni ajncpolki. V pesmi Sladko je vince ponazarjajo nazdravljanje z vinom.

DANCES FROM DOLENJSKA

People from Dolenjska, the hilly area rich with wine, danced on different occasions. For example, on Abraham people hold their hands to form a long row that moves in the house, in the garden or all over the village. Šuštarska is a dance of a guild where the dancers with specific movements imitate the shoemaking. The vigorous character of the people from Dolenjska is shown in the lively ajcnpolka. In the song Sladko je vince (wine is sweet) they illustrate toasting with wine.

BELOKRANJSKI PLESI

Bela krajina je najjužnejša slovenska pokrajina. Tu so se ohranili skupinski plesi, ki niso značilni za ostale slovenske pokrajine. Igraj kolo je ples z izbiranjem. Fruške, jabuke, slive poznajo tudi na sosednjem Hrvaškem. Pobelelo pole se pleše ob petju balade, na trumf je kolo brez glasbene spremljave. Zvezde plešejo četvorke, ki se vrtijo vedno hitreje, pri čemer se plesalke dvignejo.

folklorna skupina Grifon, Šempeter

DANCES FROM BELA KRAJINA

Bela Krajina is the southernmost Slovenian area. The group dances that are not typical for the other Slovenian areas are preserved here. Igraj kolo is a type of dance with choosing. Fruške, jabuke, slive is also known in the neighbouring Croatia. The dance pobelelo pole is danced while singing a ballad, na trumf is a round dance that is danced without the musical accompaniment. The dance zvezde is danced by the groups of four dancers that turn faster and faster and during that the boys lift the girls.

folklorna skupina Grifon, Šempeter

GORENJSKI PLESI

Včasih so fantje zbrali denar, da so plačali godce, ki so igrali za ples. Tako tudi na Gorenjskem, v goratem področju severozahodne Slovenije, kjer so značilni šegavi in poskočni plesi, s številnimi potrki in urnimi obrati. Takšen je ples ta potrkana. Plesi pod dvignjenimi rokami plesalcev, kot sta kovtre in žakle šivat, so ostanki starodavnih pomladnih obredov. Da Gorenjcem ne primanjkuje dobre volje in življenjske radosti, dokazuje šaljivi ples z metlo.

Plesi Zgornje Savske doline so različica plesov, ki so jih plesali tudi drugod po Sloveniji. Takšen ples je štajeriš, kjer se plesalka vrti pod dvignjeno fantovo roko.

V tej odrski postavitvi so še polka na počez, šotiš, mazurka in ceperle, polka s poskokom ali tresenjem telesa.

The boys sometimes collected money to pay the musicians. This is also characteristic for Gorenjska, the mountainous area of the northwestern Slovenia, where the dances are facetious and vigorous, with numerous knocks and quick turns. Such is ta potrkana. The dances under raised arms, such as kovtre and žakle šivat, are the remains of the ancient spring rituals. Ples z metlo (the dance with a broom) proves that people from Gorenjska are full of good will and humour.

The dances from Rateče were danced all over Slovenia. Such dance is štajeriš, where the girl dances under the boy's raised arm.

Dances from Gorenjska are also polka na počez, šotiš, mazurka and ceperle, polka with a jump or body shaking.

folklorna skupina Grifon, Šempeter

PRIMORSKI PLESI

DANCES FROM PRIMORSKA

Na Primorskem so zelo pogosto plesali na šagrah, praznovanju vaškega zavetnika, ko so se zbrali fantje in dekleta. Prišli so tudi prijatelji iz drugih krajev.

Plesali so lahkotno, mehko in zibajoče. V odrski postavitvi zaplešejo trentarsko, podegajgo, dopaši, rezijanko in staro polkico.

In Primorska they danced on special festivities called šagra. The boys and girls were gathered together to celebrate the village's patron. Friends from other places came too.
They dance lightly, softly and swingingly. They dance trentarska, podegajga, dopaši, rezijanka and stara polkica.

ŽENSKA PEVSKA SKUPINA

WOMEN SINGING GROUP

Tudi ljudske pesmi so del folklornega poustvarjanja, zato so se leta 2011 zbrale plesalke in se povezale v žensko pevsko skupino. Njihov program obsega slovenske ljudske pesmi, ki jih pojejo triglasno.

Singing is besides dancing a big part in folklore tradition. That is why some women dancers in 2011 decided to form a women singing group. Their programme consists of Slovenian folk songs that are sang in traditional three-voice manner.

Šempeter v Savinjski dolini,
December, 2012